

NHF

NORDISK HERPETOLOGISK FORENING

53. ÅRGANG 2010/2011 JAN/FEB NR. 5

Slangemanden

Terrarium til
platysaurus

Løvfrøernes
sangstart

Markfirbens
territorialadfærd

Markfirbens territorialadfærd

Jan Clausen
Fotos af Ove Toft

redaktion@nhf.dk
Tlf.: 29 66 21 96

Midt i Øresund ligger den idylliske svenske ø Hven. Øen udmærker sig ved høje skrænter, landskabelig herlighed og små hyggelige havne. Sammen med min gode ven Ove Toft (som er den lykkelige ejer af en dejlig sejlbåd) har jeg besøgt øen en del gange. Det som gør øen interessant i en herpetologisk optik - er at der på de høje græsklædte skrænter mod syd findes en pæn population af markfirben (*Lacerta agilis*).

Efter fremkomsten fra vinterdvalen i april skifter firbenene ham og hannernes flanker

fremstår nu meget flotte med skinnende grønne farver. Tiden er nu inde til kampe med andre hanner. Hver han besidder et territorium som forsvares mod andre hanner, især hvis det er et attraktivt territorium.

Mange firben-arter har det, som den tyske etolog (dyre-adfærdsforsker) Oscar Heinroth kalder »stedbunden pardannelse«. Det betyder at det mest attraktive territorium besiddes af en dominerende han og en dominerende hun. Hvis en rival, til hannen, kan vinde en tvekamp, vinder han samtidig retten til territoriet og retten til at parre sig med hunnen.

En tvekamp starter med at hannerne truer hinanden ved at gøre sig høje og sammentrykte for at se så store og imponerende ud som muligt. Hvis det ikke virker, kommer det til egentlig kamp. Hannerne skiftes nu til

Hven har høje græsklædte skrænter, hvor markfirbenene holder til.

Markfirbenhanner i tvekamp.

at »tygge« på hinandens hoveder og den med det kraftigste bid bliver vinder af tyggekonkurrencen, territoriet og hunnen. Årsagen til at han-markfirben har så kraftige hoveder er sandsynligvis en tilpasning til deres tyggekonkurrence. I kampens hede ryger der dog ofte en hale, ligesom bidsår på kroppen kan forekomme. Kampene får dog sjældent alvorlige konsekvenser for kombatanterne.

Summary

The Sand Lizard (*Lacerta agilis*) shows a peculiar behavior when males fight for territory. They take turns biting each other in the head. The one with the most powerful bite wins the fight and the female belonging to the territory. The Sand Lizard is abundant on the Swedish island of Hven. You can find it in great numbers on the steep grassy slopes of the island.